C/2025/3983

20.8.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 8 päivänä heinäkuuta 2025,

Espanjan talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

(C/2025/3983)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

Yleisiä näkökohtia

(1) Asetuksessa (EU) 2024/1263, joka tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024, täsmennetään tavoitteet talouden ohjausjärjestelmälle, jolla pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistusten ja investointien avulla sekä ehkäisemään liiallisia julkisen talouden alijäämiä. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä seurantaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta. Asetuksella edistetään myös kansallista sitoutumista finanssipolitiikkaan, painotetaan keskipitkää aikaväliä sekä parannetaan noudattamisen valvonnan vaikuttavuutta ja johdonmukaisuutta. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma, joka sisältää sen finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset neljäksi tai viideksi vuodeksi jäsenvaltion vaalikauden kestosta riippuen. Näihin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([2]) on täytettävä asetuksen vaatimukset, joita ovat vaatimus saada julkinen velka sopeutuskauden päättymiseen mennessä uskottavalle lasku-uralle tai pitää se tällaisella uralla taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen supistumaan alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella.

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: "nettomenoilla" tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja; ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä; iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla; iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja; v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä; sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(2) Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([3]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Elpymis- ja palautumistukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille uudistusten ja investointien toteuttamiseen rahoitustukea, jossa on kyse unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista. Tarkoituksena on erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän tukeminen sekä jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokyvyn vahvistaminen. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(3) Euroopan parlamentin ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([4]), jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Espanja on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, joilla edistetään REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(4) Espanja toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2021 komissiolle asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohtaa noudattaen kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa. Komissio arvioi kyseisen asetuksen 19 artiklan mukaisesti elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 13 päivänä heinäkuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([5]). Päätöstä muutettiin 17 päivänä lokakuuta 2023 asetuksen 18 artiklan 2 kohdan nojalla niin, että siinä otettiin huomioon ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivitys ja siihen sisällytettiin REPowerEU-luku ([6]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti tehty komission päätös siitä, että Espanja on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien samaa uudistusta tai investointia koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(5) Neuvosto antoi 21 päivänä tammikuuta 2025 komission suosituksesta suosituksen Espanjan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä ([7]). Suunnitelma on toimitettu asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklaa ja 36 artiklan 1 kohdan a alakohtaa noudattaen. Se kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus seitsemäksi vuodeksi.

(6) Komissio antoi 26 päivänä marraskuuta 2024 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2025 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Espanja ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi ja ehdotuksen vuoden 2025 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([8]) 13 päivänä toukokuuta 2025 ja yhteisen työllisyysraportin 10 päivänä maaliskuuta 2025.

(7) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan EU:n maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kolme välttämätöntä muutosta, joita kestävä talouskasvu edellyttää: i) innovointi; ii) vähähiilistäminen ja kilpailukyky; sekä iii) turvallisuus. Kuroakseen innovaatiokuilun umpeen EU pyrkii edistämään teollista innovointia, tukemaan startup-yritysten kasvua EU:n start-up- ja scale-up-strategian kaltaisilla aloitteilla ja edistämään tekoälyn ja kvanttilaskennan kaltaisten kehittyneiden teknologioiden käyttöönottoa. Vihreämmän talouden edistämiseksi komissio on laatinut kattavan kohtuuhintaista energiaa koskevan toimintasuunnitelman ja puhtaan teollisen kehityksen ohjelman, joilla varmistetaan, että siirtyminen puhtaaseen energiaan pysyy kustannusvaikuttavana, tukee kilpailukykyä erityisesti energiaintensiivisillä toimialoilla ja on kasvun veturi. Liiallisen riippuvuuden vähentämiseksi

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2021, Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä (ST 10150/21; ST 10150/21 ADD 1 REV 1).

([6]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 17 päivänä lokakuuta 2023, Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 13695/23 REV 1; ST 13695/23 ADD 1 REV 1).

([7]) Neuvoston suositus annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Espanjan kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C, C/2025/643, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj).

([8]) Neuvoston suositus, annettu 13 päivänä toukokuuta 2025, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

ja turvallisuuden lisäämiseksi unioni on sitoutunut vahvistamaan maailmanlaajuisia kauppakumppanuuksia, monipuolistamaan toimitusketjuja ja turvaamaan kriittisten raaka-aineiden ja puhtaiden energialähteiden saatavuuden. Näitä painopisteitä tuetaan horisontaalisilla tekijöillä, joita ovat sääntelyn yksinkertaistaminen, sisämarkkinoiden syventäminen, kilpailukyvyn rahoittaminen ja säästö- ja investointiunioni, osaamisen ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen sekä EU:n politiikkojen parempi koordinointi. Kilpailukykykompassi on sovitettu yhteen eurooppalaisen ohjausjakson kanssa. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on komission strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

(8) Vuonna 2025 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon myötä. Se, että elpymis- ja palautumissuunnitelmat pannaan kokonaisuudessaan täytäntöön, on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Nämä maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä arvioitaessa asetuksen (EU) 2021/241 21 artiklassa tarkoitettuja muutettuja elpymis- ja palautumissuunnitelmia.

(9) Vuoden 2025 maakohtaiset suositukset kattavat keskeiset talouspolitiikan haasteet, joihin ei ole vastattu riittävästi elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvillä toimenpiteillä, ottaen huomioon vuosina 2019–2024 annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritetyt haasteet.

(10) Komissio julkaisi 4 päivänä kesäkuuta 2025 Espanjaa koskevan maaraportin vuodelta 2025. Siinä arvioidaan Espanjan edistymistä maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Espanja on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Espanjalla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Espanjan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin vuoden 2030 yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

Vuotuisen edistymisraportin arviointi

(11) Neuvosto suositti 21 päivänä tammikuuta 2025 Espanjalle seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 3,7 prosenttia vuonna 2025, 3,5 prosenttia vuonna 2026, 3,2 prosenttia vuonna 2027 ja 3,0 prosenttia vuonna 2028. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit vuoteen 2023 verrattuna ovat 9,2 prosenttia vuonna 2025, 13,0 prosenttia vuonna 2026, 16,6 prosenttia vuonna 2027 ja 20,1 prosenttia vuonna 2028. Espanja toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2025 vuotuisen edistymisraporttinsa ([9]), jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa, sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistus- ja investointikokonaisuuden toteuttamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Espanjan puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(12) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat eksistentiaalisen haasteen Euroopan unionille. Komissio on suosittanut aktivoimaan koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi. Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille.

(13) Eurostatin vahvistamien tietojen ([10]) perusteella Espanjan julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2023 oli 3,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui 3,2 prosenttiin vuonna 2024, ja julkinen velka, joka vuoden 2023 lopussa oli 105,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2024 loppuun mennessä 101,8 prosenttiin. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa vuonna 2024 nettomenojen 3,5 prosentin kasvua. Espanja arvioi vuotuisessa edistymisraportissa nettomenojen kasvun vuonna 2024 olleen 4,1 prosenttia. Komissio arvioi nettomenojen kasvun olleen pienempää kuin vuotuisessa edistymisraportissa. Komission laskelmien ja kansallisten viranomaisten estimaattien välinen ero johtuu siitä, että arviot EU:n ohjelmien kansallisten yhteisrahoitusosuuksien muutoksesta

([9]) Vuonna 2025 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([10]) Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2025.

(vuodesta 2023) ovat erilaisia. Komissio käyttää IGAE:n ilmoittamia ja Eurostatin vahvistamia lukuja, kun taas Espanja käyttää valtiovarainministeriön omia estimaatteja. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys ([11]), johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2024 kiristävä (0,3 % suhteessa BKT:hen). Komissio antoi 4 päivänä kesäkuuta 2025 SEUT 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen ([12]). Kertomuksessa arvioitiin Espanjan julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2024 Espanjan julkisen talouden alijäämä ylitti 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että kun otetaan huomioon kaikki merkitykselliset tekijät, alijäämäkriteerin arvioidaan täyttyvän. Kyseisen arvioinnin perusteella ja SEUT 126 artiklan 4 kohdan nojalla perustetun talous- ja rahoituskomitean lausunto huomioon ottaen komissio ei tässä vaiheessa aio ehdottaa kesäkuussa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn aloittamista Espanjan osalta.

(14) Vuotuisen edistymisraportin mukaan makrotalouden skenaariossa, johon Espanjan julkisen talouden kehitysarviot perustuvat, reaalisen BKT:n kasvun odotetaan vuonna 2025 olevan 2,6 prosenttia ja 2,2 prosenttia vuonna 2026. Vuotuisessa edistymisraportissa esitetään makrotaloutta koskevia kehitysarvioita vuoteen 2028 saakka. Vuotuiseen edistymisraporttiin ei sisälly YKHI-arvioita ([13]). Komission kevään 2025 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 2,6 prosenttia vuonna 2025 ja 2,0 prosenttia vuonna 2026 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 2,3 prosenttia vuonna 2025 ja 1,9 prosenttia vuonna 2026.

(15) Vuotuisessa edistymisraportissa julkisen talouden alijäämän odotetaan vuonna 2025 supistuvan 2,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2025 loppuun mennessä 101,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Tämä kehitys vastaa vuonna 2025 nettomenojen 4,1 prosentin kasvua. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan vuoden 2025 julkisen talouden alijäämä on 2,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa energiatukitoimenpiteiden asteittaisesta lakkauttamisesta ja äskettäisten verouudistusten vaikutuksista. Komission laskelmien mukaan kehitys vastaa nettomenojen 4,2 prosentin kasvua vuonna 2025. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2025 elvyttävä (0,3 % suhteessa BKT:hen). Julkisen talouden velan odotetaan vuoden 2025 loppuun mennessä kasvavan 100,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velkasuhteen lasku vuonna 2025 johtuu pääasiassa siitä, että nimellinen BKT kasvoi nopeammin kuin velanhoitokustannukset.

(16) Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustuksilla), rahoitetaan vuonna 2025 julkisen talouden menoja määrä, joka on 1,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun vuonna 2024 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Elpymis- ja palautumistukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Espanjan julkisen talouden rahoitusasemaan ja julkiseen velkaan.

(17) Julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat Espanjassa 1,0 prosenttia vuonna 2021, 1,1 prosenttia vuonna 2022 ja 0,9 prosenttia vuonna 2023 ([14]). Komission kevään 2025 talousennusteessa puolustusmenojen ennakoidaan olevan BKT:hen suhteutettuina 1,0 prosenttia vuonna 2024 ja 1,3 prosenttia vuonna 2025. Tämä merkitsee vuoteen 2021 verrattuna 0,3 prosenttiyksikön kasvua suhteessa BKT:hen.

(18) Komission kevään 2025 talousennusteessa nettomenojen ennakoidaan kasvavan 4,2 prosenttia vuonna 2025 ja kumulatiivisesti 7,9 prosenttia vuosina 2024 ja 2025. Komission kevään 2025 talousennusteessa Espanjan nettomenojen kasvun ennakoidaan vuonna 2025 olevan suositettua enimmäiskasvua suurempi. Poikkeama ([15]) on vuositasolla 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ennakoitu poikkeama ei ylitä vuotuisen poikkeaman kynnysarvoa, joka on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kun vuosia 2024 ja 2025 tarkastellaan yhdessä, nettomenojen kumulatiivisen kasvun ennakoidaan olevan suositeltua enimmäiskasvua pienempi.

([11]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että EU:n talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos. Perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla EU:n varoilla rahoitettavat menot.

([12]) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laadittu komission kertomus, 4.6.2025, COM (2025) 615 final.

([13]) Espanjan viranomaiset sisällyttävät vuotuiseen edistymisraporttiin ainoastaan yksityisen kulutuksen deflaattorin, jonka ennustetaan olevan 2,7 prosenttia vuonna 2025 ja 2,4 prosenttia vuonna 2026.

([14]) Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan. COFOG:n ja Naton määritelmien metodologisten erojen vuoksi COFOG:n määritelmään perustuvat menot saattavat poiketa Naton määritelmään perustuvista menoista.

([15]) Nämä luvut näkyvät asetuksen (EU) 2024/1263 22 artiklassa säädetyllä valvontatilillä vuodesta 2026 alkaen.

(19) Vuotuiseen edistymisraporttiin ei sisälly vuoden 2025 jälkeiseen aikaan ulottuvia kehitysarvioita julkisesta taloudesta. Komission kevään 2025 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on vuonna 2026 ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 2,5 prosenttia. Alijäämän supistuminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa siitä, että tulviin liittyvien hätätoimenpiteiden odotetaan päättyvän. Tämä kehitys vastaa nettomenojen 3,9 prosentin kasvua vuonna 2026. Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan virityksen, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, ennakoidaan olevan vuonna 2026 pitkälti neutraali. Komissio ennakoi julkisen talouden velan supistuvan vuoden 2026 loppuun mennessä 100,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

(20) Suosituksessa Espanjan keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymisestä täsmennetään sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus sekä niiden toteuttamisaikataulu. Kokonaisuuteen kuuluu tämänhetkisiä ja paranneltuja elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteitä, kuten uudistukset verotuksen ja veropetosten torjunnan osa-alueella, uudistukset julkisten menojen laadun parantamiseksi, investoinnit digitalisaatioon, vihreään siirtymään ja tuottavuuteen sekä lisäuudistukset ja -investoinnit, kuten yhteisen liiketoimintasäännöstön käyttöönotto, pakollisen sähköisen laskun käyttöönotto sekä investoinnit inhimilliseen ja aineelliseen pääomaan. Espanjan vuotuisessa edistymisraportissaan toimittamien tietojen perusteella komissio katsoo, että ne uudistukset ja investoinnit, jotka olivat perustana julkisen talouden sopeutuksen pidentämiselle ja jotka oli määrä toteuttaa 30 päivään huhtikuuta 2025 mennessä, on toteutettu, lukuun ottamatta Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelman toimenpiteen C28.R3 osia ja siihen liittyvää verouudistusten voimaantuloa koskevaa välitavoitetta, joka perustuu asiantuntijaryhmän suosituksiin tai muihin valtiovarainministeriön analyyseihin.

Keskeiset haasteet

(21) Väestökehityksen odotetaan johtavan terveydenhuoltoon, pitkäaikaishoitoon ja eläkkeisiin liittyvien julkisten menojen merkittävään kasvuun. Julkisen talouden yleiset vakauttamistarpeet edellyttävät lisäuudistuksia verojärjestelmän nykyaikaistamiseksi ja mukauttamiseksi esimerkiksi kulutusverojen, henkilötuloverotuksen ja ympäristöverotuksen osalta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja keskipitkän aikavälin suunnitelman mukaisesti. Tärkein verotulojen lähde Espanjassa vuonna 2022 oli työn verotus (50,5 % verotuloista vuonna 2022). Verokertymä työn verotuksesta oli 19,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (EU:n keskiarvo 17,3 % ja euroalueen keskiarvo 17,7 %). Espanjan kulutusverokertymä on EU-maiden pienimpiä (9,7 % suhteessa BKT:hen, kun EU:ssa vastaava luku oli 10,9 % vuonna 2022). Myös ympäristöverokertymä on EU:n keskiarvoa pienempi: 1,52 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun EU:ssa se oli 2,02 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Espanjan verojärjestelmässä ei oteta riittävässä määrin huomioon veden ja dieselin käyttöön liittyviä ympäristökustannuksia. Uudistuksilla, joilla pyritään lisäämään välillisten verojen (kulutus- ja ympäristöverojen) roolia, taattaisiin verotulot, tuettaisiin jatkossa työpaikkojen luomista ja talouden toimeliaisuutta ja vähennettäisiin samalla talouden vääristymiä, jotka johtuvat työn verotuksen suuresta osuudesta. Veroetuuksien järkeistäminen olisi keino yksinkertaistaa kulutusverotusta ja pienentää verotuista johtuvaa alv-vajetta. Vero- ja etuusjärjestelmä alensi Gini-kerrointa 7,6 prosenttiyksikköä vuonna 2022, mikä oli lähellä EU:n keskiarvoa (7,9 prosenttiyksikköä). Espanja on kuitenkin Gini-indeksissä 18. sijalla tulonjaossa ennen sosiaalisia tulonsiirtoja ja 21. sijalla käytettävissä olevien tulojen jakautumisessa. Sosiaalista yhteenkuuluvuutta voitaisiin parantaa tekemällä lisämukautuksia henkilötuloveron ja varallisuusverojen progressiivisuuteen.

(22) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Niiden odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisen täytäntöönpanon saaminen päätökseen on olennaisen tärkeää, jotta Espanjan pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Komission tiedonannossa NextGenerationEU – kohti vuotta 2026, joka hyväksyttiin 4 päivänä kesäkuuta 2025, selvennetään tukivälineen päättymiseen sovellettavaa aikataulua ja annetaan jäsenvaltioille ohjeita täytäntöönpanon maksimoimiseksi 31 päivään elokuuta 2026 mennessä, myös siitä, miten niiden elpymis- ja palautumissuunnitelmia voidaan edelleen virtaviivaistaa, esitetään keskeiset vaihtoehdot, joita on harkittava suunnitelmien tarkistamisen yhteydessä, ja korostetaan huolellisen yhteisen suunnittelun merkitystä ennen viimeisimpien maksupyyntöjen toimittamista vuonna 2026. Espanja on jo edistynyt elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa sisältyvien uudistusten ja investointien toteuttamisessa. Jotta Espanja voi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät sitoumukset elokuuhun 2026 mennessä, on olennaisen tärkeää, että se jatkaa uudistusten ja investointien toteuttamista puuttumalla asiaankuuluviin haasteisiin. Suunnitelman laajuus ja monimutkaisuus edellyttävät kohdennettuja toimia sen varmistamiseksi, että uudistukset ja investoinnit voidaan saattaa päätökseen ajoissa. Erityistä huomiota on tarpeen kiinnittää vastaanottokykyyn liittyviin haasteisiin, etenkin kun otetaan huomioon, että investoinnit on keskitetty täytäntöönpanokauden loppupuolelle. Näitä haasteita pahentaa lisäksi se, että muutetussa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa huomattava määrä varoja kulkee rahoitusvälineiden kautta. Eri hallintotasojen välisen vahvemman koordinoinnin edistäminen ja menettelyjen

virtaviivaistaminen auttaisivat nopeuttamaan varojen käyttöä ja varmistamaan, että tuki tavoittaa lopulliset edunsaajat mahdollisimman nopeasti. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(23) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) ja Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmiin. Niiden toteuttaminen on Espanjassa nopeutunut. On tärkeää jatkaa toimia ohjelmien nopean toteuttamisen varmistamiseksi ja maksimoida samalla niiden käytännön vaikutus. Espanja toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyn ja kasvun edistämiseksi lisäten samalla sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Espanjalla on kuitenkin edelleen haasteita, jotka liittyvät muun muassa innovoinnin ja kilpailukyvyn parantamiseen teollisuuden muutosprosessissa, työntekijöiden täydennyskoulutukseen ja STEM-aineiden edistämiseen koulutuksessa, kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden parantamiseen suurissa kaupungeissa ja matkailuintensiivisillä alueilla sekä vesiresilienssin parantamiseen erityisesti Välimeren alueilla ja Kanariansaarilla. Myös lapsitakuun tuloksellisen toteuttamisen varmistaminen on keskeistä. Espanjan edellytetään osana asetuksen (EU) 2021/1060 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan rahastojen väliarviointia tarkastelevan kutakin ohjelmaa ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa. Komissio antoi 1 päivänä huhtikuuta 2025 ehdotuksia ([16]), joilla määräaikaa, johon mennessä arviointi kunkin ohjelman väliarvioinnin tuloksista on toimitettava, lykätään 31 päivästä maaliskuuta 2025. Lisäksi niissä ehdotetaan joustoa, jolla ohjelmien toteuttamista voidaan nopeuttaa, ja kannustetaan jäsenvaltioita kohdentamaan koheesiopolitiikan varoja viiteen unionin strategiseen painopisteeseen, jotka ovat kilpailukyky strategisten teknologioiden alalla, puolustus, asuminen, vesiresilienssi ja energiasiirtymä, sekä investoimaan prioriteettialojen osaamiseen keskittyen ESR+-ohjelmissa edelleen haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin.

(24) Euroopan strategisten teknologioiden kehysväline (STEP) tarjoaa mahdollisuuden investoida unionin keskeisiin strategisiin prioriteetteihin unionin kilpailukykyä vahvistamalla. STEP-kehysvälineen rahoitus kanavoidaan 11:n olemassa olevan EU:n rahaston kautta. Jäsenvaltiot voivat ohjata rahoitusta myös InvestEU-ohjelmaan, jolla tuetaan painopistealojen investointeja. Espanja voisi hyödyntää näitä aloitteita parhaalla mahdollisella tavalla tukeakseen kriittisten teknologioiden, kuten puhtaiden ja resurssitehokkaiden teknologioiden, kehittämistä tai valmistusta.

(25) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla vastataan, Espanjan olisi puututtava tehokkaasti jäljellä oleviin haasteisiin, jotka liittyvät liiketoimintaympäristöön, oikeuslaitoksen tehokkuuteen, rajatylittävään energiainfrastruktuuriin, vesihuoltoon ja vesiresilienssiin, asuntotarjonnan niukkuuteen, sosiaalisten asuntojen saatavuuteen, sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen (erityisesti lapsiköyhyyden osalta), osaamisvajeeseen ja kohtaanto-ongelmiin sekä koulunkäynnin varhaiseen keskeyttämiseen.

(26) Kilpailukykykompassin mukaisesti kaikkien EU:n toimielinten kuten myös kansallisten ja paikallisten instituutioiden täytyy ponnistella sääntöjen yksinkertaistamiseksi ja hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi. Komissio on asettanut kunnianhimoisia tavoitteita hallinnollisen taakan vähentämiseksi: taakkaa kevennetään kaikilta yrityksiltä vähintään 25 prosenttia ja pk-yrityksiltä vähintään 35 prosenttia. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi komissio on luonut uusia välineitä, jotka koskevat muun muassa EU:n lainsäädännön systemaattista stressitestausta ja sidosryhmien vuoropuhelun tehostamista. Myös Espanjan on toteutettava toimia tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Yrityksistä 71 prosenttia pitää hallinnollisten menettelyjen monimutkaisuutta ongelmallisena yrityksensä kannalta sen harjoittaessa liiketoimintaa Espanjassa ([17]). Espanja voisi yksinkertaistaa sääntelyä ja keventää yritysten hallinnollista taakkaa. Säädösten määrä on kasvanut Espanjassa viime vuosina etenkin covid-19-pandemian vaikutusten vuoksi. Vuonna 2022 Espanjan viranomaiset hyväksyivät 11 775 uutta normia. Valtaosa yrityksistä Espanjassa pitää sääntelyä merkittävänä esteenä investoinneille. Espanjan on parannettava liiketoimintaympäristöä parantamalla alueiden ja hallintotasojen välistä koordinointia, poistamalla sääntelyesteitä kaikilla tasoilla ja keventämällä päivittäisen liiketoiminnan hallinnollista taakkaa. Espanjan Régimen 20 -aloite voi parantaa yritysten liiketoimintaympäristöä.

(27) Espanja on toteuttanut merkittäviä toimia oikeuslaitoksen tehokkuuden parantamiseksi, mutta haasteita on edelleen. Vaikka Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelmassa suunnitelluilla uudistuksilla parannetaan oikeuslaitoksen tehokkuutta, asioiden ratkaiseminen siviili- ja kauppatuomioistuimissa kestää edelleen pitkään. Tämä voi johtaa lukuisiin talouden tehottomuuksiin, kuten kiinteistömarkkinoiden heikkenemiseen, yrittäjyyden vähenemiseen ja

([16]) Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta, COM (2025) 123 final.

([17]) "Businesses' attitudes towards corruption in the EU", Flash-eurobarometriä koskeva raportti (huhtikuu 2024).

luotonsaannin tiukentumiseen. Oikeuslaitoksen tehokkuutta olisi hyvä parantaa esimerkiksi lisäämällä henkilöstöä ja aineellisia resursseja ja saavuttamalla yhtenäinen digitalisaatioaste kaikilla alueilla.

(28) Espanjan yritysten kilpailukyvyn parantamiseksi on olennaisen tärkeää purkaa esteitä, jotka haittaavat erityisesti pienten ja uudempien yritysten kasvua ja toimintaa. Espanjan elpymis- ja palautumissuunnitelmansa yhteydessä hyväksymien uudistusten, kuten yritysten perustamista ja kasvua koskevan lain ja startup-yrityksiä koskevan lain, lisäksi tarvitaan lisätoimia liiketoiminnan kasvun taloudellisten ja hallinnollisten esteiden vähentämiseksi. Hallintoviranomaisten välistä yhteistyötä on mahdollista parantaa merkittävästi erityisesti sellaisten sääntely- ja hallintomenettelyjen osalta, joilla on suora vaikutus liiketoimintaan. Erityisesti alueiden väliset sääntelyerot vähentävät yritysten halua laajentaa toimintaansa eri alueille samanaikaisesti, mikä rajoittaa mahdollisuuksia innovoida, kasvaa, erikoistua ja saada tehokkuusetuja. Vaikka Espanjalla on tieteellistä huippuosaamista ja tutkimusjärjestelmä, joka houkuttelee sekä kotimaisia että ulkomaisia lahjakkuuksia, innovointi kokonaisuudessaan on edelleen EU:n keskiarvoa vähäisempää. Myös tiedemaailman ja yritysten väliset yhteydet ovat edelleen heikot Espanjassa. T&K-menot, erityisesti yksityiset T&K-investoinnit, jäävät selvästi alle EU:n keskiarvon ja jakautuvat epätasaisesti eri alueille. Äskettäin hyväksyttyjä järjestelmiä T&K-investointien tukemiseksi julkisin varoin on hyödynnetty vain vähän. Tämä johtuu järjestelmien monimutkaisuudesta ja liiallisesta hallinnollisesta rasitteesta, jota ne aiheuttavat mahdollisille tuensaajille.

(29) Suuressa osassa maata on vesistressiä, ja erityisesti maatalouden, matkailun ja energia-alan veden tarve ylittää kestävästi saatavilla olevat vesivarat. Niiden investointien ja uudistusten lisäksi, joita rahoitetaan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla EU:n varoilla, vesihuollon parantaminen on edelleen merkittävä ongelma Espanjassa erityisesti vesihallinnon, vesistöjen kunnostamisen ja vesitehokkuuden osalta. Lisäksi mekanismit hallinnon eri tasojen välisen koordinoinnin parantamiseksi, kuten toimenpiteet tuloksellisen täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan helpottamiseksi, auttaisivat saamaan nykyisistä toimenpiteistä täyden hyödyn.

(30) Ilmastoriskit vaikuttavat suoraan Espanjan talouteen ja yhteiskuntaan, ja säähän ja ilmastoon liittyvät ääri-ilmiöt aiheuttavat lukuisia kuolonuhreja ja taloudellisia tappioita. Lisäinvestointeja infrastruktuuriin tarvitaan, jotta vesijärjestelmän häiriönsietokykyä voidaan parantaa. Ilmastonmuutoksen haitallisten vaikutusten, kuten tulvien, rannikon ja maaperän eroosion, aavikoitumisen, kuivuuden, helleaaltojen ja metsäpalojen, ennakointi ja niihin sopeutuminen on edelleen keskeinen haaste Espanjassa. Sitoutuminen tähän työhön parantaisi myös maan vesiresilienssiä.

(31) Luonnon tilan heikkeneminen aiheuttaa merkittäviä riskejä Espanjan taloudelle ja kilpailukyvylle. Espanjassa toimitusketjujen riippuvuus ekosysteemipalveluista on EU:n korkein. Useat alat, kuten maatalous, kalastus, rakennusala ja vesihuolto, ovat täysin riippuvaisia ekosysteemipalveluista. Jos ekosysteemien kykyä tarjota palveluja ei ylläpidetä, seurauksena voi olla huomattavia kustannuksia ja jopa tuotannon lopettaminen tietyillä sektoreilla. Näiden talouden sektoreiden pitkän aikavälin kilpailukyky voidaan turvata suojelemalla ja ennallistamalla keskeisiä ekosysteemejä. Erityisesti maatalous- ja elintarvikejärjestelmällä on edelleen merkittäviä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia, mikä edellyttää lisätoimia, joilla tuetaan kestävien maatalouskäytäntöjen käyttöönottoa.

(32) Espanja edistyy uusiutuvien energialähteiden käyttöönotossa, ja sen asennettu tuuli- ja aurinkovoimakapasiteetti on yksi EU:n suurimmista. Espanjan rajatylittävien sähköverkkojen yhteenliitäntäaste vuonna 2025 (alle 5 %) on edelleen merkittävästi pienempi kuin vuoden 2030 yhteenliitäntätavoitteet (15 %). Verkkojen ja varastointiratkaisujen kehittäminen edelleen auttaisi tukemaan uusiutuvien energialähteiden integrointia Espanjan energiapalettiin.

(33) Asuntopula ja sen vaikutus asuntojen hintoihin vaikuttavat kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin ja muodostavat haasteen erityisesti pienituloisille perheille ja nuorille. Espanjan keskuspankin tiedot osoittavat, että lähes 40 prosenttia espanjalaisista vuokralla asujista käyttää 40 prosenttia tuloistaan vuokraan ja yleishyödyllisiin palveluihin, kun EU:n keskiarvo on 27 prosenttia. Keskuspankin tietojen mukaan Espanjassa on noin 600 000 asunnon vaje. Tekeillä oleva maankäytön lakiuudistus helpottaisi uusien asuntojen rakentamista lyhentämällä käsittelyaikoja, edistämällä sääntelyn vakautta ja poistamalla tarpeettomia hallinnollisia pullonkauloja. Innovatiivisten rakennusmenetelmien edistäminen edelleen voisi auttaa lisäämään tuottavuutta ja tukemaan asuntotarjontaa. Rakennusalan työvoimapulan ehkäiseminen on tärkeää, sillä yli 50 prosenttia alan työnantajista on – Espanjan keskuspankin mukaan – ilmoittanut vaikeuksista löytää työntekijöitä.

(34) Kohtuuhintaista ja sosiaalista asuntotarjontaa on vähän, huomattavasti alle EU:n keskiarvon. On tärkeää puuttua tarjontaa rajoittaviin tekijöihin asuntorakentamisen vauhdittamiseksi ja vuokramarkkinoiden laajentamiseksi. Olisi syytä keskittyä kohtuuhintaisten asuntojen nopeaan tarjoamiseen erityisesti nuorille ja pienituloisille kotitalouksille. Espanjan keskuspankin mukaan sosiaalisten vuokra-asuntojen osuus on vain 1,5 prosenttia koko asuntokannasta, mikä on selvästi alle EU:n keskiarvon, joka on 9 prosenttia. Julkisen rakennusmaan luovuttaminen, sosiaalisten vuokra-asuntojen lisääminen ja kohtuuhintaisten ja sosiaalisten asuntojen rahoituksen lisääminen parantaisi asuntojen saatavuutta.

(35) Tilanteessa, jossa köyhyys- ja syrjäytymisriski ovat suuria, myös lapsiköyhyys on merkittävä rakenteellinen haaste sosiaaliselle oikeudenmukaisuudelle ja tulevaisuuden kilpailukyvylle. Joka kolmatta lasta uhkaa köyhyys tai sosiaalinen syrjäytyminen. Riski on suurin maahanmuuttaja- ja romanitaustaisilla lapsilla, yksinhuoltajatalouksien lapsilla, lapsilla, joiden vanhemmilla on alhainen tai keskitason koulutustaso, sekä vajaatyöllisten kotitalouksien lapsilla. Espanjassa kärsitään myös vakavasta aineellisesta ja sosiaalisesta puutteesta, useammin kuin EU:ssa keskimäärin. Lasten hyvinvointia on mahdollista parantaa varmistamalla sosiaalisen tuen ja toimeentuloturvan tasaisempi saatavuus sekä tehokkaampi ja kohdennetumpi tarjonta. Lapsitakuun vahvistaminen ja sen toteutumisen nopeuttaminen sekä peruspalvelujen, kuten kouluruokailun ja asuntojen, saatavuuden varmistaminen voisivat auttaa lieventämään lapsiköyhyyden vaikutuksia ja vähentää huono-osaisuuden siirtymistä sukupolvelta toiselle. Vähimmäistulojärjestelmä (Ingreso Mínimo Vital – IMV) ja lapsikorotus (Complemento de Ayuda para la Infancia – CAPI) ovat ratkaisevan tärkeitä välineitä köyhyyden vähentämiseksi, ja viime vuosina on tehty työtä niiden toteutuksen parantamiseksi. Tietoisuuden lisääminen ja hallinnollisten esteiden vähentäminen voisivat kuitenkin nostaa edelleen alhaista käyttöastetta ja vähentää tehottomuuksia. Sosiaalisten tulonsiirtojen (lukuun ottamatta eläkkeitä) vaikutus köyhyyden vähentämiseen, mukaan lukien lapsiköyhyyteen, on EU:n vähäisimpiä. Parannuksista huolimatta tuloerot ovat edelleen suuria ja EU:n keskiarvon yläpuolella, ja myös verojen ja etuuksien uudelleenjakovaikutus on vähäinen. Nykyisten lapsiin liittyvien verovähennysten kehittäminen voisi vahvistaa tukea kaikkein heikoimmassa asemassa oleville. Kohdennetun tuen lisääminen perheille ja lapsille ja alueellisten erojen kaventaminen voisivat auttaa parantamaan sosiaalipolitiikan tuloksia. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä sosiaalisen lähentymisen kehykseen perustuvan komission yksiköiden toisen vaiheen maa-analyysin mukaisesti ([18]).

(36) Esteet vaikeuttavat koulutuksesta työelämään siirtymistä sekä ammatillisen koulutuksen, erityisesti toiseen asteen ammatillisen koulutuksen, että yliopistokoulutuksen osalta. Perustaitojen heikko taso ja koulunkäynnin keskeyttävien oppilaiden suuri osuus ovat edelleen polttavia ongelmia. Merkittävä osa 15-vuotiaista suoriutuu heikosti matematiikassa, lukutaidossa ja luonnontieteissä. Vain harvat opiskelijat yltävät huipputuloksiin, mikä vaarantaa tuottavuuden ja kilpailukyvyn tulevaisuudessa. Vaikka opiskelu ammatillisessa koulutuksessa on lisääntynyt, toisen asteen opetukseen ja harjoittelu- ja opiskelujaksoja yhdistelevään ammatilliseen koulutukseen osallistuminen on edelleen vähäistä. Ammatillisessa koulutuksessa keskitason osaamistason saavuttaneiden työllisyysaste on alhainen, ja keskiasteen tutkinnon suorittaneiden aikuisten osuus on vähäinen. Tämä viittaa taustalla oleviin osaamisen kohtaanto-ongelmiin. Opiskelu ammatillisessa koulutuksessa on vähäisempää vanhempien ja heikommin koulutettujen henkilöiden keskuudessa. Tämä pahentaa eriarvoisuutta, mikä vaikuttaa erityisesti ikääntyneisiin aikuisiin, miehiin ja henkilöihin, joiden osaamistaso on matala. Vähäinen osallistuminen aikuiskoulutukseen heikentää mahdollisuuksia sopeutua työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin ja alentaa siten myös tuottavuutta ja kilpailukykyä.

(37) Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä kasvaa jatkuvasti, mutta alueellisia eroja on edelleen. Myös perustaitojen saavuttamisessa on merkittäviä alueellisia eroja. Koulunkäynnin varhain keskeyttävät opiskelijat ovat edelleen haaste, ja alueiden ja sukupuolten välillä on sitkeitä eroja.

(38) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2025, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia vuonna 2025 annetun, euroalueen talouspolitiikkaa koskevan suosituksen noudattamiseksi. Suositukset 2, 3, 4 ja 6 auttavat Espanjaa noudattamaan vuoden 2025 suositusasiakirjassa euroalueelle annettua ensimmäistä suositusta, joka koskee kilpailukykyä, suositukset 4, 5 ja 6 auttavat noudattamaan toista suositusta, joka koskee resilienssiä, ja suositus 1 kolmatta suositusta, joka koskee makrotaloudellista ja rahoitusvakautta,

([18]) SWD(2025) 95 – Toisen vaiheen maa-analyysi sosiaalisesta lähentymisestä sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukaisesti, 2025.

SUOSITTAA, että Espanja toteuttaa vuosina 2025 ja 2026 toimia, joilla se

1. kasvattaa yleisesti puolustus- ja turvallisuusmenoja ja puolustusvalmiutta varmistaen samalla velkakestävyyden 6 päivänä maaliskuuta 2025 annettuja Eurooppa-neuvoston päätelmiä noudattaen; noudattaa neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittamia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja; toteuttaa neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittaman pidennetyn sopeutuskauden perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden; vahvistaa edelleen julkisen talouden kestävyyttä tarkistamalla ja yksinkertaistamalla verojärjestelmää muun muassa siirtämällä verotuksen painopistettä työn verotuksesta ympäristö-, kulutus- ja kiinteistöverotukseen, jotta voidaan tukea talouskasvua ja työllisyyttä, koheesiota sekä vihreää ja digitaalista siirtymää;

2. nopeuttaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun täytäntöönpanoa ottaen huomioon määräajat, joita uudistuksiin ja investointeihin asetuksen (EU) 2021/241 nojalla sovelletaan, jotta ne saadaan ajoissa päätökseen; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien (EAKR, JTF, ESF+) toteuttamista hyödyntäen tarvittaessa väliarvioinnin tarjoamia mahdollisuuksia; parantaakseen kilpailukykyä hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla EU:n välineitä, InvestEU-ohjelman ja Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen tarjoamat mahdollisuudet mukaan lukien;

3. yksinkertaistaa sääntelyä, parantaa sääntelyvälineitä ja vähentää hallinnollista taakkaa sekä sääntelyn hajanaisuutta kaikilla alueilla; tehostaa oikeuslaitoksen toimintaa virtaviivaistamalla oikeudenkäyntejä ja jatkamalla oikeuslaitoksen digitalisointia kaikilla alueilla; helpottaa yritysten perustamista, innovointia ja laajentumista, tukee T&I-investointeja ja vahvistaa tiedemaailman ja yritysten välisiä yhteyksiä;

4. ilmastonmuutoksen nykyisiin ja tuleviin vaikutuksiin sopeutumiseksi parantaa vesihuoltoa vahvistamalla koordinointia kaikilla hallintotasoilla ja hallintoelimissä, kehittämällä ratkaisuja kuivuuden ja tulvariskin lieventämiseen ja kestävään vesihuoltoon maataloudessa, lisäämällä vesitehokkuutta, laajentamalla infrastruktuuri-investointeja ja tukemalla luontopohjaisten ratkaisujen soveltamista; investoi energian varastointiin, sähkön siirtoon ja jakeluun sekä rajat ylittävään sähköverkkojen yhteenliittämiseen;

5. lisää asuntotarjontaa saattamalla päätökseen maankäytön lakiuudistus, lyhentämällä lupamenettelyjen käsittelyaikoja, poistamalla hallinnollisia pullonkauloja ja ehkäisemällä rakennusalan työvoimapulaa; lisää sosiaalisten ja kohtuuhintaisten asuntojen tarjontaa;

6. vähentää lapsiköyhyyttä ja parantaa samalla sosiaalisten tulonsiirtojen ja sosiaalihuollon tehokkuutta, kattavuutta ja riittävyyttä; vähentää osaamisvajetta ja kohtaanto-ongelmaa vahvistamalla harjoittelu- ja opiskelujaksoja yhdistelevää ammatillista koulutusta ja lisäämällä elinikäistä oppimista erityisesti heikosti koulutettujen osalta; parantaa perustaitoja ja vähentää koulunkäynnin varhaista keskeyttämistä alueelliset erot huomioon ottaen.

Tehty Brysselissä 8 päivänä heinäkuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

S. LOSE